

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Варіант 2192

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота з української літератури складається з 2 частин. На її виконання відводиться 235 хвилин.

Частини 1 і 2 містять аналіз художнього тексту: уривок епічного, ліро-епічного чи драматичного твору, а також ліричний твір. Уважно прочитайте кожен з запропонованих текстів і послідовно виконайте ряд завдань, спрямованих на виявлення особливостей змісту і форми творів, а також їх зв'язок з творами інших авторів.

Аналіз тексту епічного (чи драматичного) твору має наступну структуру: 7 завдань з короткою відповіддю (1-7), які вимагають написання слова чи словосполучення); 2 завдання з розгорнутою відповіддю (8,9), які вимагають написання відповіді обсягом 5-10 речень. Аналіз ліричного твору містить 5 завдань з короткою відповіддю (10-14) і 2 завдання з розгорнутою відповіддю (15,16) обсягом 5-10 речень. Виконуючи завдання 8, 9, 15, 16, намагайтеся сформулювати пряму відповідь на поставлене питання, уникаючи великих вступів та характеристик. Для економії часу при виконанні завдань з короткою відповіддю пропускайте ті з них, які викликають у вас труднощі: до них ви зможете повернутися після виконання всієї роботи, якщо залишиться час. Приступаючи до виконання завдань частини 2 (17.1, 17.2, 17.3), виберіть одне із запропонованих проблемних питань і дайте на нього письмову розгорнуту аргументовану відповідь в жанрі твору (обсяг не менше 200 слів).

За кожную правильну відповідь в залежності від рівня складності завдання можна отримати один і більше балів. Бали, отримані вами за виконання завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Прочитайте наведений нижче фрагмент тексту і виконайте завдання 1-9.

Марфа – тоді її в селі за маленький зріст звали «маленькою Марфою» – знала, що лист від тата приходить раз на місяць. Вона чула його, мабуть, ще здалеку, той лист, мабуть, ще з півдороги. І ждала. Прийде до пошти, сяде на поріжку – тонесенька, тендітна, в благодійній вишиваній сорочині й рясній спідничині над босими ногами – і сидить, сяє жовтими кучерями з-під чорної хустки: втекла від молотарки або від косаря, за яким в'язала, або з лук, де сіно скиртують.

Сидить на поріжку і обриває пелюстки на ромашці, шепочучи: «Є— нема, є — нема, є...»

Коли з пошти виходив наш поштар дядько Левко — височенний, худющий, як сама худорба, з брезентовою поштарською сумкою через гостро підняте вгору плече, Марфа підхоплювалася йому назустріч і питалася тихо, зазираючи знизу в його очі:

— Дядечку Левку, а од Мишка є письомце?

— Нема,— одказував Левко, блукаючи очима поверх золотого Марфиного волосся, що вибілося з-під чорної хустки.

— Не брешіть, дядечку. Є...

— Ну — є! Є... так не тобі, а Софії.

— Дядечку Левку! Дайте я його хоч у руках подержу...

— Нельзя. Чужі письма нікому давати не можна. Заборонено.

— Я тільки в руках подержу, дядечку, і оддам. Сині Марфині очі запливають слізьми і сяють угору на дядька Левка — ще синіші.

Левко озирається довкола, зітхає немічно худими грудьми і манить Марфу пальцем за пошту. Там він дістає із суми конверт і простягає Марфі:

— На. Тільки нікому не кажи, що давав, бо за це... виженуть мене.

— Ні-ні-ні, дядечку! — аж похлинається від ширості Марфа. —
Ось вам хрест святий!

Вона хапає з Левкових пучок листа – сльози рясно котяться їй по
щоках – пригортає його до грудей, цілує в зворотну адресу...

– Чорнила слізьми не розмаж, – каже Левко і одвертається: жде.

Марфа, якщо поблизу не видно людей, нескоро віддає йому
листа, мліючи з ним на грудях, і шепоче, шепоче...

— Ну, от бачте, нічого я йому і не зробила... Тепер несіть Софії.
Я ж нічого йому не зробила... Спасибі, дядечку, рідненький... Нате вам
осьо, вип'єте за його здоров'я.

Вона дістає з-за пазухи пожмаканого карбованця і вкладає
Левкові в долоню.

— Хіба що за його здоров'я, — бурмотить Левко, — а так зроду
не взяв би...

І чимчикує в село, наставивши в гору гостре плече з Порожньою
майже сумою (тоді не дуже-то люди писали один одному).

А Марфа біжить на роботу, птахою летить, щоб дов'язати до
вечора свої шість кіп — і вітер сушить — не висушить сльози в її очах.

**Відповіддю до завдань 1-7 є слово чи сполучення слів.
Впишіть відповіді спочатку в текст роботи, а потім перенесіть їх у
бланк відповідей №1 справа від номера відповідного завдання,
починаючи з першої клітинки, без пробілів і будь-яких додаткових
символів. Кожну букву пишіть в окремій клітинці згідно з
наведеними у бланку зразками.**

1 Укажіть прізвище автора твору «Три зозулі з поклоном».

Відповідь: _____.

2 До якого літературного жанру належить твір «Три зозулі з
поклоном»?

Відповідь: _____.

3 Від якої особи ведеться розповідь у новелі?

Відповідь: _____.

4 Установіть відповідність між героєм твору та його реплікою.

До кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з
другої колонки.

Герой	Репліка
А) Марфа	1) Чорнила слізьми не розмаж.
Б) Соня	2) Нате вам осьо, вип'те за його здоров'я.
В) дядько Лев	3) Дивлюсь, а вона вже на поріжку сидить, жде...
	4) Чому вони не одружилися, так одне одного чуючи?

Відповідь запишіть цифрами в таблиці і перенесіть до бланку
відповідей №1.

Відповідь:

А	Б	В

5 Яку частину листа цілувала Марфа?

Відповідь: _____.

6 Ким працював дядько Левко?

Відповідь: _____.

7 Укажіть ім'я дружини Михайла.

Відповідь: _____.

**Для виконання завдань 8 і 9 використовуйте бланк
відповідей №2. Запишіть спочатку номер завдання, а потім дайте
відповідь на питання обсягом 5-10 речень. Відповіді записуйте чітко
і розбірливо.**

8 Простежте, чи традиційно розв'язується у творі «Три зозулі з
поклоном» проблема любовного трикутника.

9 До якого твору української літератури близький за ідейно-
тематичним спрямуванням твір «Три зозулі з поклоном»? У чому можна
зіставити ці твори?

Прочитайте наведену нижче поезію і виконайте завдання 10-16.

Яблука доспіли, яблука червоні!
 Ми з тобою йдемо стежкою в саду.
 Ти мене, кохана, проведеш до поля,
 Я піду — і, може, більше не прийду.
 Вже - й любов доспіла під промінням теплим,
 І її зірвали радісні уста,—
 А тепер у серці щось тремтить і грає,
 Як тремтить на сонці гілка золота.
 Гей, поля жовтіють, і синіє небо,
 Плугатар у полі ледве маячить –
 Поцілуй востанне, обніми востанне;
 Вміє розставатись той, хто вмів любити.

Відповіддю до завдань 10-14 є слово чи сполучення слів. Впишіть відповіді спочатку в текст роботи, а потім перенесіть їх у бланк відповідей №1 справа від номера відповідного завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів і будь-яких додаткових символів. Кожну букву пишуть в окремій клітинці згідно з наведеними у бланку зразками.

10 Укажіть прізвище автора поезії «Яблука доспіли».

Відповідь: _____.

11 До якого виду лірики належить поезія «Яблука доспіли»?

Відповідь: _____.

12 Визначте розмір, яким написано поезію (не вказуючи кількість стоп).

Відповідь: _____.

13 З наведеного нижче переліку виберіть три назви художніх засобів та прийомів, що використані автором у рядках

Яблука доспіли, яблука червоні!
 Ми з тобою йдемо стежкою в саду.
 Ти мене, кохана, проведеш до поля,
 Я піду — і, може, більше не прийду.
 Вже - й любов доспіла під промінням теплим,
 І її зірвали радісні уста,—
 А тепер у серці щось тремтить і грає,
 Як тремтить на сонці гілка золота.

1) поетичне звертання

2) метафора

3) гіпербола

4) градація

5) порівняння

Відповідь:

--	--	--

Впишіть відповідні номери у таблицю і перенесіть у бланк відповідей №1.

14 Вкажіть спосіб римування поезії.

Відповідь: _____.

Для виконання завдань 15 і 16 використовуйте бланк відповідей №2. Запишіть спочатку номер завдання, а потім дайте відповідь на питання обсягом 5-10 речень. Відповіді записуйте чітко і розбірливо.

15 Що дає підстави віднести поезію «Яблука доспіли» до інтимної лірики?

16 Від поезії «Яблука доспіли» віє світлим смутком, печалю розлуки. У яких поезія української літератури наявні такі почуття? У чому їх можна зіставити з поезією «Яблука доспіли».

Частина 2

Для виконання завдання частини 2 використовуйте бланк відповідей №2. Виберіть тільки ОДНЕ з наведених нижче завдань (17.1, 17.2, 17.3). У бланку відповідей запишіть номер вибраного вами завдання. Дайте повну розгорнуту відповідь на проблемне питання (обсяг не менше 200 слів), використовуючи необхідні теоретично-літературні знання, опираючись на літературні твори, позицію автора і по можливості розкриваючи власне бачення проблеми. Відповідь записуйте чітко й розбірливо.

С5.1 Бездуховність та егоїзм – головні чинники родинної трагедії у повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»,

С5.2 Образ матері в поезії «Лебеді материнства» Василя Симоненка.

С5.3 Світ природи рідного краю в поетичній творчості Віталія Сайнчина.